

Je to nečestné a nesportovní

Sportovec vůbec poprvé vyhrál spor na ochranu osobnosti – za újmu na zdraví, kterou mu způsobil soupeř

Ragbista Emilio Caldaroni zůstal ležet na trávníku poté, co jej **zabili soupeři** – Martin Denko a Roman Kubálek. Celkem vysoudil 134 tisíc.

VÁCLAV DRCHAL
TOMÁŠ NĚMEČEK

Ragby je tvrdý sport. Má ale pravidla, a kdo je poruší, musí počítat s postihem. Rozsudků kvůli zranění sportovního soupeře padlo zatím v České republice jen pár. Minulé pondělí u střešedského krajského soudu zřejmě vůbec poprvé uspěla žaloba na ochranu osobnosti: žalobce tvrdil, že protihráč mu surovým zákrokem způsobil zranění, a zasáhl tak do jeho práva na zdraví.

K incidentu došlo 4. října 2008 během zápasu dvou týmů nejvyšší ragbyistické soutěže RC Říčany a RK Petrovice. Dva hráči Říčanů Martin Denko a Roman Kubálek se pěstmi pustili do devatenáctiletého Emila Caldaroniho z Petrovic. Caldaroni chvíli vzdoroval, nakonec ale zůstal ležet na trávníku v krvi, se zlomenou očníci a otřesem mozku. Následovala operace a několik měsíců bez ragby. Za zásah do Caldaroniho práva na zdraví mu mají Denko s Kubálekem zaplatit 100 tisíc korun.

Já hraji ragby od šesti let, a nic

Nebývalé ostře zareagovala již Česká ragbyová unie, která oběma „vítězům“ rvačky zastavila na rok a půl činnost (Kubálekovi po odvolání zůstal jen šestitýdenní trest). Případem se zabývala i policie. Té se však nepodařilo s jistotou prokázat, co se na hřišti dělo a kdo z obou ragbistů mladíka zranil. Případ proto odložila a trest nepadl.

To byl ale jen začátek. „Do věci se vložil otec mého klienta s tím, že se to musí dotáhnout do konce, ať to stojí, co to stojí,“ říká Caldaroniho advokát Roman Šteffel. Následovaly dvě civilní žaloby. První kvůli bolestnému a následkům (ztíženému společenskému uplatnění) je již pravomocně rozhodnutá. Okresní soud Praha-východ a střešedský krajský soud dvojici nařídily, aby zraněnému zaplatila 34 320 korun.

Takových žalob už bylo několik. Skutečně inovativní je ta druhá – na ochranu osobnosti, ve které Caldaroni po Denkovi s Kubálekem chtěl dvakrát čtvrt milionu korun za zásah do práva na zdraví. Jde zřejmě o vůbec

Barbarská hra, kterou hrají gentlemani (Oscar Wilde)

ILUSTRAČNÍ FOTO - SHUTTERSTOCK

první žalobu svého druhu, což potvrzuje i odborník na sportovní právo z Nejvyššího soudu Michal Králík.

Šteffel před týdnem u soudu označil chování protivníků svého klienta za „naprosto nesportovní a unfair“. Tvrdil, že šlo o záměrný likvidační faul, který neměl se hrou nic společného: „Není možné, aby hráče z hřiště odvážely sanitky, a to jenom proto, že někdo neunese fakt, že je ten druhý rychlejší a šikovnější.“

Norbert Hemelik, advokát dvojice a ragbista k tomu, takovou interpretaci odmítl. Rvačka podle něj byla vzájemná: „Zcela jistě Calda-

roni jen nestál a nenechal se bít do hlavy.“ Zároveň tvrdil, že vůbec není jasné, kdo zranění způsobil: „Caldaroni ležel na zemi v chumlu 10 až 12 nohou a ke zranění podle našeho názoru došlo náhodou.“

Hemelik namítl, že Caldaroni své obtíže přehání: už půl roku po zranění hrál ligu. Advokát také předložil soudu dokument, podle kterého povolal trenér mladého hráče letos v březnu do reprezentace. „Já hraji ragby od šesti let, a nikdy jsem se do reprezentace nedostal,“ zdůraznil. To se zase nelíbilo Štefflovi, podle kterého je taková baga-

telizace „nesportovní, a to i v rámci soudního řízení“.

Pro rozhodnutí bylo důležité posoudit svědectví, která zazněla před disciplinární komisí ragbyové federace. Caldaroni tvrdil, že bitku začal Denko a on se jen bránil. Pak se přidal Kubálek, a když žalobce ležel na zemi, dostal do obličeje kopanec. Protistrana namítala, že začal Caldaroni a do bitky se prý navíc zamotal ještě další hráč Petrovic Havlíček. Rány pěstí prý sice padaly, ovšem jen v sebeobraně.

Návštěvníci zápasu vesměs tvrdili, že bitka byla součástí širší práni-

ce a nebyla nijak mimořádná. Rozhodčí – až na pomezí sudí Radku Bradlerovou – incident neviděli. Podle ní měla bitka dvě fáze, přičemž tu druhou a rozhodující sledoval (kvůli zajímavějšímu dění na hřišti) jen málokdo. „Jeden z hráčů RK Petrovice po úderu pěstí do hlavy klesl k zemi, kde byl zasažen nohou, a jeden z hráčů RC Říčany na něm ležel. Hráč Havlíček neutočil pěstmi,“ popsala pranci sudí.

Ragby jako politika

Soudce Vojtěch Cepl rozhodl, že oba útočníci musejí Caldaronimu zaplatit dohromady 100 tisíc korun. Vyšel ze svědectví Bradlerové. Zdůraznil, že jde o rozhodčí, a její vysvětlení, proč závěr bitky prakticky nikdo neviděl, označil za věrohodné: „Nemyslím si, že jeden svědek znamená žádný svědek.“

Incident označil za exces z pravidel, za „soustředěný, jasný útok“, který způsobil „poměrně závažné zranění, být bez následků“. A za něco takového je podle Cepla finanční satisfakce namístě. Přesto Caldaroniho požadavku vyhověl jen z 20 procent a zdůvodnil to paralelou s politikou. Stejně jako politik musí strpět tvrdší kritiku, tak podle Cepla ragbista musí snést při zápase hrubší fyzické zacházení: „Jde o kontaktní, drsný sport. Pokud by šlo o méně vážné zranění, nedostal by žalobce nic.“

Sportovní právo je v Česku podle Králíka oproti Evropě stále v začátcích. Na Západě, ale třeba i v Polsku je sportovních rozsudků celá řada: „Bere se to tam jako vymezení pravidel.“ Naopak v Česku padlo takových rozhodnutí jen pár. V roce 2009 *Hospodářské noviny* informovaly o podmíněném trestu pro mladíka, který na lyžích srazil dívku. Stejně dopadl i fotbalista Aleš Sokolík z Bartošovic, který v roce 2007 zlomil soupeři šlapákem nohu.

Objevilo se i pár úspěšných civilních žalob. Pramáti těchto rozsudků je rozhodnutí Nejvyššího soudu z roku 2003, které přiznalo bolestné a odškodné za trvalé následky karatistovi, kterému protivník nedovoleným úderem poškodil mozek. Králík však upozorňuje na nedávný verdikt Okresního soudu v Blansku, který naopak vymezení, kdy sportovec za zranění neodpovídá. Šlo o žalobu fotbalisty, který se domáhal náhrady škody za nešetrný skluz protihráče, jemuž na mokřem trávníku ujela noha: „Soud řekl, že je to ještě v rámci sportovního rizika, daného charakterem sportu, terénem a deštěm.“

Bodry Mladic, smutny Spišiak a jeste pan P.

TOMÁŠ NĚMEČEK
redaktor LN

NOČNÍ HLÍDKA

Proč Mezinárodní tribunál pro zločiny v bývalé Jugoslávii odročil „na neurčito“ proces s Ratkem Mladičem? Jiný soud vydává promptně tiskové zprávy, teď ale jen neurčitě odkázal na procesní chyby.

Soudní zpravodaj britského *Telegraphu* Bruno Waterfield píše, co se stalo: prokurátory neumožnilo advokátům seznámit se s řadou dokumentů (prý jde o „miliony stránek“) ohledně prvních 24 svědků. Mladičova obhajoba už zkoušela různé obstrukce, například námitku podjatosti vůči předsedovi senátu Alphonsi Oriemu – a teď to tedy zbralo, přeopatrný Oriem jim dal víc času.

Během prvních dvou dnů procesu se pouštěla videa, která si ve své bohorovnosti pořídili v červenci 1995 sami Mladičovi řezníci. Jedno zachycuje popravu 16letého Dina Salihoviće, zajatého kluka ze Srebrenice. Na druhém Mladič řve na nizozemského velitele modrých přileb, který měl Srebrenicu chránit.

Reportér Waterfield zaznamenává, že když srbský lampasák viděl sebe sama, mladého a na vrcholu brutality, spokojeně přikyvoval, usmíval se a v jednu chvíli se potěšen pleskl do kolen.

***

Slovenský policejní prezident Jaroslav Spišiak, nejúspěšnější policejní reformátor ve střední Evropě, podle očekávání skončil. Staronový ministr vnitra Robert Kaliňák na jeho místo jmenoval Tibora Gašpara (Spišiak ho označil za „nejinteligentnějšího“ ze svých kritiků). V rozhovoru pro minulý časopis *Týždeň* Spišiak naznačuje:

– v případě vraždy advokáta Ernesta Valka, posledního předsedy československého Ústavního soudu, není nic nového;

– mafie mu nadále vyhrožuje („Máte strach?“ – „Samozřejmě že mám. Bez strachu nie je človek človekom.“);

– zatím neví, co bude dál dělat.

Jeden návrh bych měl, byť možná zní bláznivě. Nemohlo by Spišiak zaměstnat české ministerstvo vnitra? Nejlépe jako nového policejního prezidenta.

***

Pravda, už bych zde mohl přestat s vychvalováním státního zástupce Petera Pješčaka, jehož minulý úterý kárný senát zprostil viny za vynesení dokumentu, jímž se městská státní zástupkyně Jana Heccegová snažila zastavit stíhání místopředsedy ODS Pavla Drobila (viz *Sojka jménem Peter Pješčak*, LN 17. května). Ale dva momenty si ještě neodpustím.

V šestičlenném kárném senátu seděla i návladní Jaromíra Biolková, blízká kolegyně Heccegové. Při jejich otázkách Pješčak překvapeně poznamenal: „Myslel jsem, že se vyloučíte pro podjatost... ale to jsem nepatří.“ – „Ano, nepatří,“ odsekla Biolková a dál ho zkoušela, proč si dokument její kamarádky víc neprovedl.

Pješčak na závěr poznamenal, že nikdy nechtěl funkci, „až s ohledem na moje jméno a minulost“. Narážka na jméno je jasná (i když za svého strýce Jána, generálního prokurátora ČSSR ze sklonku komunismu, pochopitelně nenese vinu), ale ptal jsem ho, jak to myslí s minulostí. „Každý by měl mít určitou sebereflexi a uvědomit si sám, že členství v KSČ je pro něj neslučitelné s výkonem určitých funkcí,“ říká. „Navíc si plně uvědomuji, že nemám ty správné řídicí schopnosti.“ Pak pro něj nemá mít člověk slabost...

Jedna nadace chce oceňovat „whistleblowery“, kteří vynesením informací riskovali kariéru. Hlásím tedy jednu nominaci.

Šavlový tanec kolem horké kaše

Systém produkuje učitele, již neumějí právo učit, a právní badatele, jejichž výzkum nesnese mezinárodní měřítka

Na polemiku o právním vzdělání (**Právo & Justice** 23. dubna, 30. dubna a 7. května) reaguje advokát z Clifford Chance, působící na Radboud Universiteit v Nizozemsku.

TOMÁŠ RICHTER
právník

Profesoři práva Karel Eliáš a Alena Winterová si na stránkách *Práva & Justice LN* vyměnili názory na několik dílčích témat týkajících se standardů vysokoškolského studia práva.

Profesor Eliáš zakončil výměnu spíše smířlivě s tím, že názory zkříží často lidé, kterým jde o shodnou věc – v tomto případě o zvyšování kvality oboru v jeho akademické podobě. Dovolím si k diskusi doplnit několik poznámek vedených stejným záměrem, i když ne nutně smířlivých. (Ti kolegové v české právní akademii, kteří mají můj respekt, přirozeně poznají, že

na ně se mé výtky nevztahují, proto se jim ani neomlouvám.)

Upřímně řečeno nevím, zda pondělní příloha *Právo & Justice LN* četou také nepravníci, budu v to však pro účely tohoto příspěvku doufat. *Právo & Justice LN* je totiž v české mediální krajině jedním z mála oken, skrz něž může do právní kuchyně nahlédnout vzdělaný nepravník, potažmo třeba i člen akademické obce jiného oboru. Právě pro takový druh čtenáře je tento článek primárně určen – v naději, že bude nechápavě kroutit hlavou. Pokud by totiž dnešní stav akademie v oboru právo nebyl v tuzemsku anomálií, ale normou, jednalo by se snad o nejpádňější důkaz toho, že polistopadový model akademické samosprávy, za jehož zachování se v tomto semestru na českých univerzitách dokonce stávkovalo, si nezaslouží slitování.

Nejchytřejší dovnitř – ale i ven

Polemiku profesorů Eliáše a Winterové lze shrnout také jako diskusi nad významem, který v tuzemsku mají při zajištění kvality výzkumu a výuky v oboru právo formální kvalifikační symboly (nebo, chceme-li, signály). Může se jednat o kvalifikační symboly udělované

„individuálně“ (vědecké hodnosti doktora, docenta, profesora) či „kolektivně“ (akreditace celého týmu pro výuku vysokoškolského oboru). Můj základní tezí je, že tyto symboly jsou pro dosažení deklarovaného účelu – tedy zajištění a zvyšování kvality výzkumu a výuky – v tuzemsku v nejlepším případě irelevantní, v nejhorším případě působí retardálně.

Je to zvláštní shoda náhod, že dva dle měřitelných kritérií nejúspěšnější mladí čeští právní vědci pracují „v exilu“ v Anglii

Civilizační a intelektuální masaker, který obor právo v jeho akademické podobě v tuzemsku postihl po roce 1948 a znovu po roce 1968 není jistě třeba podrobněji popisovat. Výsledek tohoto společenského procesu jsem zahlédl jako student prvního ročníku brněnské právnické fakulty doslova v posledním možném okamžiku, v září 1989. Dnes se směsí pobavení a znechučení vzpomínáme se spolužáky na povinné přednášky docenta, který –

pokud by v jeho habilitační komisi zasedalo Haškovo lékařské konsilium – by zřejmě býval musel být superarbitrován pro blbost (spíše než licencován k výzkumu a výuce na univerzitě).

Jistým dějinným paradoxem je, že společenský zlom v roce 1989 přinesl sice právo nebylým boom v jeho podobě praktické, avšak akademický rozvoj této disciplíny zkomplikoval – právnické fakulty totiž na pracovním trhu vůbec nemohly konkurovat právní praxi. Tentýž cenový signál, který na právnické fakulty přiváděl ve srovnání s jinými obory čím dál tím větší podíl špičkových maturantů (údaje za období 1998 až 2008 uvádí Ondřej Šteffel v textu *Na které VŠ jdou nejlepší a jak se to změnilo*, *Aktuálně.cz*, 1. října 2009), totiž působí na absolventy naprosto opačným směrem – z právnických fakult je odvádí pryč.

Jako všude na světě samozřejmě i u nás platí, že akademická kariéra přitahuje lidi, kteří mají křivku marginální utility peněz nastavenou velmi odlišně od lidí, které přitahuje soukromý sektor. Pokud je však náklad pomínutých příležitostí příliš velký, může být hlas peněz neodolatelný – zvláště pak ve velkých

městech, kde právnické fakulty logicky sídlí.

Ta zvláštní shoda náhod

Cenové signály pracovního trhu však nejsou jediným faktorem odpovědným za stav tuzemské právní akademie. (Propast mezi mzdami, jichž nejspíšejší absolventi práv mohou dosáhnout na univerzitách a v privátní praxi, je opravdu velká ve všech tržních ekonomikách.) Právěpodobně nejdůležitějším faktorem, který mladé, po poznání dychtivé lidi všude na světě přivádí k akademické kariéře, je inspirace jejich vlastními učiteli a představa, že by se pod vedením těchto oslnivých osobností mohli dále rozvíjet. Takovou motivaci lze stěžejně vykřesat ve studentech, kteří se po valnou část pětiletého studia ve škole nudí – možná i proto, že v důsledku vývoje popsaného Ondřejem Štefflem jsou v průměru inteligentnější než lidé, kteří jim přednášejí.

Ani ti, které neodradí výše mzdy a nuda ve škole, nemusejí při pokusu o proniknutí do akademické sféry uspět: je to zvláštní shoda náhod, že dva dle měřitelných kritérií nejúspěšnější mladí čeští právní vědci pracují „v exilu“ v Anglii.

Pokračování na straně 18

Kdo má zavírat estébáky? Hodný soudce

VÁCLAV DRCHAL
redaktor LN

DENNÍ HLÍDKA

Pokud by vedle kritiků restaurace existovali i kritičtí soudní síni, asi by po procesu s trojicí estébáků, kteří před 23 lety uštědřili nakládačku Petru Placákovi, ocenili dva mimořádné výkony. Prostý „střežcovský“, ale o to lepší soudce Alexandra Malého a tragické představení obhajoby – ať už byl jejím strýcem hlavní obžalovaný Antonín Prchal (sám advokát), či jeho obhájce Miroslav Mošna.

Malý k věci přistoupil minimalisticky. Bez většího pobízení či přerušování vyslechl všechny zúčastněné a čekal, na čí straně se nahromadí více nevysvětlitelných rozporů či naopak projevů nepravděpodobné záračné paměti. V takovémto rozhodování jde spíše o psychologii a znalost paragrafů moc nepomůže. Malý to respektoval a jeho

Ve spise Prchalovy ženy (taktéž někdejší příslušnice StB) byly zahraniční cesty skutečně zaznamenávány – tedy až na tu klíčovou

zdůvodnění znělo věrohodně. Navíc celou dobu působil jako opravdu hodný člověk a od toho nepodmíněný trest za 20 let starou estébáckou lumpárnu sedne.

Obhajoba se naopak dopustila fatální chyby, která soudci rozhodování hodně usnadnila. Mohla těžit ze staré právní zásady „v pochybnostech ve prospěch obžalovaného“, rozhodla se však své postavení zesílit vytáhnutím neprůstředlného alibi. Prchal tvrdil, že v době, kdy měl týrat Placáka, byl na dovolené v Sovětském svazu. To mu u soudu potvrdila i exmanželka Eva (tvrdila, že si datum odjezdu pamatuje proto, že před odjezdem musela dopředu žádat o výplatu). Malý si ale vyžádal stanovisko historiků a zjistil, že zahraniční cesty ze estébáků zaznamenávaly do jejich osobních spisů. Navíc objevil, že ve spise Prchalovy ženy (taktéž příslušnice StB) byly zahraniční cesty skutečně zaznamenávány – tedy až na tuto.

Nyní malý návrat k restaurační kritice – pokud bych něco provedl, byl bych rád, kdyby mě soudil Malý. Mošnu s Prchalem bych si za obhájce nezvolil.

***

Něštětí hejtmana a poslance Davida Ratha okamžitě přilákalo komentáře kolegů expolitiků. Podíváme se na dva, kteří jsou zároveň právníky.

Sociální demokrat a místopředseda ústavněprávního výboru Stanislav Křeček na svém blogu uveřejnil článek *Rath nemá právo účastnit se jednání Poslanecké sněmovny*. Křeček připomíná, že Ústavní soud kdysi rozhodl v analogické věci republikána Miroslava Sládka se závěrem, že „jeho vyloučení z účasti na volbě prezidenta (...) bylo jen důsledkem jeho vlastního jednání, v němž status imunitou chráněného poslance ztratil“.

Někdejší šéf lidovců a jeden z tvůrců ústavy Cyril Svoboda se pro změnu na svém blogu pohoršuje nad tím, že Rath sedí ve vazbě. Stíhání a zadržení poslance jsou podle něj dva „zásadně odlišné úkony“. Předsedkyně sněmovny svým souhlasem podle Svobody povolila pouze Rathovo zadržení, se stíháním (a tedy nepřímou i vazbou) však prý musí souhlasit celá sněmovna. A protože sněmovna nedala do 48 hodin se stíháním souhlas, měl by Rath být na svobodě. Svoboda míní, že státní zástupkyně Lenka Bradáčová „evidentně pečlivě nečte ústavu“. Otázkou je, jak pečlivě ji Svoboda kdysi psal, či spíše jak pečlivě ústavu nyní vykládá.

Amplión vyřvával: To je farář!

U LEDU Před 60. lety poslal soud za mříže Bohuslava Buriana. Kněze, který přes hranice vedl jiné kněze

Burian zemřel na Mírově, když mu bylo 40 let. Za mříže ho poslaly **oba totalitní režimy** – nacismus i komunismus.

VÁCLAV DRCHAL

Kněz Bohuslav Burian žil dobrodružný život. Za války prošel několika koncentráky a v Osvětimi se jednou zachránil jen tím, že se ukryl do hromady mrtvol. Po „Vítězném únoru“ se neústupný kněz střetl s komunistickým režimem. V září 1950 odešel po předchozím krátkém věznění do Rakouska a stal se převaděčem. Celkem za hranice pomohl 11 lidem, z toho šesti duchovním.

Při poslední cestě ho (v dosud okupovaném Rakousku) 12. prosince 1951 chytila sovětská pohraniční hlídka. StB kněze vyslýchala mimořádně sadisticky. V říjnu 1952 dostal Burian dvacetiletý trest za velezradu a vyzvědačství. V roce 1959 se mu podařilo uprchnout z Leopoldova, ale po pěti dnech byl dopaden.

Útrapami zdevastovaný Burian zemřel 29. dubna 1960 v mírovské věznici na banální onemocnění. Bylo mu teprve 40 let. V chystaném seznamu novodobých mučedníků katolické církve mu patří přední místo.

Mučení a drogy

Poprvé se slavnický kaplan Burian dostal do komunistického vězení kvůli protirežimnímu pastýřskému listu českých biskupů *V hodině velké zkoušky*, který 19. června 1949 veřejně přečetl v Brně na Zelném trhu. „Při slavnosti Božího Těla (...) otevřelo se v prvním poschodí domu č. 12/14 okno (...) neznámý hlasitě pronesl asi toto: Mluvím ústy našeho pana arcibiskupa Berana. Tato řeč měla být vypovězena věřícím z kazatelny. Bylo to však státními úřady zakázáno,“ zapsal do hlášení příslušník brněnské StB, který Buriana na místě zadržel.

Příštích pět měsíců strávil Burian ve vazbě. Po propuštění se už do Slavonic vrátit nemohl, stal se proto kaplanem v Moravské Nové Vsi. V září 1950 se rozhodl odejít do Rakouska, aby, jak později psal, „uhájil svoji osobní svobodu (maje tři roky vězení za sebou) a zdraví,“ podloměn tuberkulózou. V Rakousku působil jako výpomocný duchovní v uprchlických táborech, jako pouťník navštívil Řím.

Přesně rok po emigraci (v září 1951) se Burian vrátil do Československa. S falešnými dokumenty překročil u slovenské obce Moravský Svätý Ján hranice rozhodnut, že bude do Rakouska doprovázen režimem pronásledované kněží. Z jeho pozdějších výpovědí na StB (archivní materiály schraňuje Archiv bezpečnostních složek, Národní archiv,

Katolický kněz Bohuslav Burian

(16. října 1919 až 29. dubna 1960)

seděl v nacistických i komunistických kriminálech.

V říjnu 1952 dostal dvacetiletý trest vězení za to, že převedl přes hranice do Rakouska 11 lidí, z toho šest duchovních.

V lednu 1959 uprchl z Leopoldova, po pěti dnech ale znovu padl do rukou SNB. Na následky týrání a přestálých útrap zemřel 29. dubna 1960 v mírovské věznici.

FOTO: ARCHIV BEZPEČNOSTNÍCH SLOŽEK, ARCHIV/ARL AŽ SIMON/LN

další informace lze najít v medailonu Vojtěcha Vlčka pro katolické martyrologium) plyne, že se ve vlaku do Brna se seznámil s třidvacetiletou Helenou Bůzkovou. Jako horlivý katolíkce ji o všem řekl a Bůzková ho v Brně dovedla za knězem Josefem Vozdeckým. Přes něj se napojil na své dva první „úlovky“ – kněží Hrbatu a Krajcara.

Za pomoci své bandy provozoval špiónážní činnost ve prospěch amerických imperialistů a tak připravoval třetí světovou válku

Oba převedl do Rakouska. Brzy následovaly další cesty, při kterých se setkal se sestrou Ludmilou a rodiči. StB však měla dokonalé informace. Už na začátku října 1951 hlásili její agenti z Vídně, že Burian převedl Hrbatu, a znali i cestu, kterou šel. Bůzkovou s ním zatím nespojovali, nicméně od své sítě v Brně věděli, že chce emigrovat, a proto „se snažila navázat styk s někým, kdo by jí útěk umožnil“.

Bylo jen otázkou času, kdy vše praskne. To se stalo 12. prosince u rakouské obce Schratzenberg. Co s ním sovětské orgány prováděly, není jasné, každopádně mikulovské

StB ho předaly až 5. ledna odpoledne. Okamžitě prodělal sedmihodinový výslech, který skončil nad ránu do Brna se seznámil s třidvacetiletou Helenou Bůzkovou. Jako horlivý katolíkce si však nechal pro sebe a tvrdil, že chtěl jen „navštívit ilegálně Československo“.

Už 7. ledna ho StB převezla do Prahy a začaly ostré výslechy. Burian sám je v dubnu 1956 v zamítnuté žádosti o revizi svého procesu popisoval jako noční můru. StB si podle něj řadu přiznání vynutila fyzickým a psychickým mučením, které přesahovalo „metody a trýznění gestapáckého vyšetřování“. Vyšetřovatelé mu navíc podávali drogy – „vměšování chemikálií do jídla mělo též za následek závažné oslabení nervového systému“. Během asi 60 výslechů ho prý estébáci vydírali zavřením rodičů či tím, že o něm rozhlásí, že je otcem (neexistujícího) nemanželského dítěte Bůzkové.

První pražský protokol podepsal Burian 12. ledna a jmenoval v něm Bůzkovou i Vozdeckého. V dalších výsleších přiznal, že při posledním překročení hranic nesl v aktovce pistoli svého kolegy převaděče, či styky s rodinou a známými. Od března do června pokračovaly výslechy v Brně a v září 1952 padla obžaloba. Podle ní byl Burian agentem Vatikánu, tím ale jeho činnost ani zdaleka nekončila. „Za pomoci

své bandy provozoval špiónážní činnost ve prospěch amerických imperialistů a tak připravoval třetí světovou válku,“ stálo ve spisu.

Útěk z Leopoldova

Proces proběhl 23. října před Státním soudem v Praze. Podrobně ho popisovat nemá valný smysl. Lícení bylo neveřejné, slo o předem domluvenou záležitost a svědectví o jeho průběhu se nezachovala.

Ze stručného protokolu plyne, že předseda pětičlenného senátu Zdeněk Kaláb vyslechl nejdřív Buriana. Ten přiznal, že převedl kněží do emigrace, nicméně jednoznačně odmítl tvrzení obžaloby, že byl vatikánským špiónem: „Ze by Vatikán měl nějakou špiónážní organizaci, jsem nevěřil.“ Následovaly výslechy Bůzkové, Vozdeckého, Burianovy sestry Ludmily a bohoslovce Zdeňka Šmerdy, který u sebe nechal Buriana na podzim 1951 přespat.

Rozsudek byl tvrdý. Burian dostal 20 let, Vozdecký 13, Šmerda 10, Ludmila Burianová šest (rodiče navíc strávili půl roku ve vazbě) a Bůzková, která spolupracovala relativně nejvíce, čtyři roky vězení. Podle soudu se Burian provinil tím, že vedl do zahraničí „nepřátele našeho zřízení“ a navíc „vyzradil různá státní tajemství americké, francouzské a vatikánské špiónážní službě“.

Hned poté zmizel Burian za mří-

žemi. Pokoušel se o obnovu svého procesu, ale neuspěl. Na svobodu se přesto podíval – 27. ledna 1959 uprchl z Leopoldova. Mířil do Rakouska, začalo ale pršet. „Vlezl do kůlny nějakého statku, ale tam ho vyslídl pes, štekotem vzbudil hospodáře a ten s pomocí přivolaných sousedů ho zadržel a zavolał policii,“ píše v knize *Starý profesor vzpomíná* další zavřený kněz Dominik Pecka. (Pecka seděl i za to, že věděl a mlčel o Burianově převedčství, a spoluvězně kritizoval za neopatrnost: „Mnohým lidem sice pomohl, ale mnohým jiným zase uškodil.“)

Po dopadení následovaly výslechy na Ruzyni, kde podle Pecky Burian „zkusil mnoho hladu“. Od soudu v Hlohovci pak dostal za útěk další čtyřletý trest a skončil na Mírově. „Stávalo se, že místo snídaně byl zkopán. Několikrát ho o hladu zavřeli do korekce, kde byl zamontován amplión, který celé hodiny vyřvával: ‚To je farář,‘“ popisuje mírovskou šikanu Zora Dvořáková v knize *Letopisů třetího odboje*.

Konec přišel v 29. dubna 1960: „Po mém odchodu z vazby onemocněl Burian chřipkou (...) nemocný byl apatický, duševně skleslý. Vedoucí lékař vězeňské nemocnice MUDr. Maštališ, sám vězeň, v tom viděl špatné znamení. Povzbuzoval ho, aby se duševně vzchopil, ale marně,“ vzpomíná Pecka.

Šavlový tanec kolem horké kaše

Dokončení ze strany 17

Shodou okolností oba působí na tamních dvou nejlepších právnických fakultách v zemi. Pro ty české by asi nebyli dostatečným vědeckým a pedagogickým přínosem.

Ph.D., doc., prof., akreditace

Systém, který prošel výše popsaným vývojem, logicky produkuje výsledky předvídatelné kvality, a to na všech úrovních.

Tedy absolventy, kteří neumějí právo praktikovat, učitele, kteří neumějí právo učit, a právní badatele, jejichž výzkum vůbec nese ve mezinárodním měřítku srovnání. Neprodukuje samozřejmě jen takové – v každém ročníku se najdou absolventi, po kterých se na právním trhu jen zapráší a u nichž onen magický cenový signál nabude reálných obrysů; čas od času zde vznikají pozoruhodné disertační práce; a úroveň post-doktorského výzkumu některých českých právnických vědců pracujících na českých právnických fakultách snese ta nejpří-

nější evropská měřítka. Problém je v tom, že tyto výsledky vznikají spíše navzdory systému, nebo mimomálně bez jeho zásluhy, zatímco systém produkuje také masu těch druhých – a vybavuje je stejnými symboly (či signály) kvality. Stejnými tituly Mgr., stejnými hodnotami Ph.D., doc. a prof. Nemluví již o zakoupených titulech JUDr., po nichž je z nějakého důvodu na trhu evidentně mimořádná poptávka.

Pokud tedy profesorka Winterová požaduje, aby na vysoké škole bez Ph.D. neučil nikdo, ani externista, a to proto, že tato hodnota signalizuje „širší teoretický rozhled a zároveň specializaci takto získanou“, tvrdím, že Ph.D. získané na české právnické fakultě nesignalizuje ani jedno, ani druhé. Není samozřejmě vyloučeno, že nositel této hodnosti bude obojím disponovat, je ale nejméně stejně dobře možné, že jeho „disertace“ je dílem, jež by v evropských (neřkuli amerických) měřítkách s bidou obstálo jako magisterská diplomka.

O habilitacích předesílám, že

zde mám zjevný konflikt zájmů. V červnu 2010 jsem po dvou letech marného čekání na reakci brněnské právnické fakulty stáhl habilitační návrh podaný tamtéž v květnu 2008. Učiniv tuto výhradu, ztotožňuji se s názorem profesora Eliáša, že akreditaci k habilitačním řízením mají výlučně pražská a brněnská fakulta po zásluze (kdo pak by asi všechno byl v Čechách docentem práv, kdyby akreditaci k habilitacím měla též fakulta plzeňská?).

Současně však tento stav vytváří duopol na „trhu“ s habilitacemi, byt by šlo o duopol přirozený. V kombinaci s anonymním, tajným hlasováním o habilitačních návrzích – které profesorka Winterová považuje za natolik správné, že to ve své polemice zdůraznila vykřičníkem – jde o významnou potenciální překážku vstupu do oboru.

Ano, může jít o rigorózní kontrolu kvality, prováděnou férově na principu elitní stavovské cti oně vědecké komunity, o níž profesorka Winterová píše. Stejně tak ale může jít o opevnění etablované ne-

kvality před nežádoucí konkurencí zvenčí.

No happy. Just end

Co platí o habilitacích, platí stejně o akreditacích, tedy „kolektivních“ licencích k provozování vysoké školy v akreditovaném oboru. Kdo by měl jakékoli iluze o tom, jak akreditační proces v oboru právo funguje, tomu doporučuji články o pokusu týmu vedeného profesorem Eliášem získat pod hlavičkou soukromé vysoké školy akreditaci pro magisterský obor právo (Tři fakulty stačí, drahoušku, *Akademie LN* 14. února, a Proč v Česku nevzniknou první soukromá „práva“, *Česká pozice* 28. února).

Text na *České pozici* obsahuje v příloze tři anonymní posudky na Eliášův akreditační návrh, jež hovoří samy za sebe. Pokud by některý student soutěžního práva nebo úředník ÚOHS hledal případovou studii opevnění se v oboru a vztyčení administrativních překážek vstupu, dále hledat nemusí. Nemůže-li získat akreditaci v oboru takový tým,

jaký sestavil profesor Eliáš, bylo by bláhové myslet si, že se to v historicky dohledné době může podařit někomu jinému.

Tento článek nemá happy end. Pokud tedy nechceme za happy end považovat zprávu *Lidových novin* z 11. května, že počty uchazečů o studium práv začínají klesat. Ještě lepší zprávou by bylo, kdyby nám pan Šteffl z agentury Scio sdělil, že klesá nejen absolutní počet uchazečů o studium práv, ale i podíl nejlepších maturantů mezi nimi. S ohledem na to, jak společensky neproduktivním oborem právo je, bychom protentokrát mohli cenovým signálům trhu poděkovat. A šavli hodit třeba do žita.

Autor (* 1971) přednáší na IES FSU UK a je profesorem na nizozemské Radboud Universiteit. Působí jako of counsel v Clifford Chance. K tématu v Právu & Justici vyšlo: Karel Eliáš: **Šavle vzhůru, profesori!** (23. 4.), Alena Winterová: **Šavle tála na špatné místo** (30. 4.), Karel Eliáš: **Do třetice o právech, vědě a Ph.D.** (7. 5.).